

03206

Oh (Ref, SMÅTRYCK)
Ex A

L. O. SMITH

OCH

ARBETARERÖRELSEN I STOCKHOLM

AF

ALB. TÖRNBLOM.

Pris 15 öre.

1883

STOCKHOLM.
J. W. HOLMS BOKTRYCKERI
1883.

E. V.



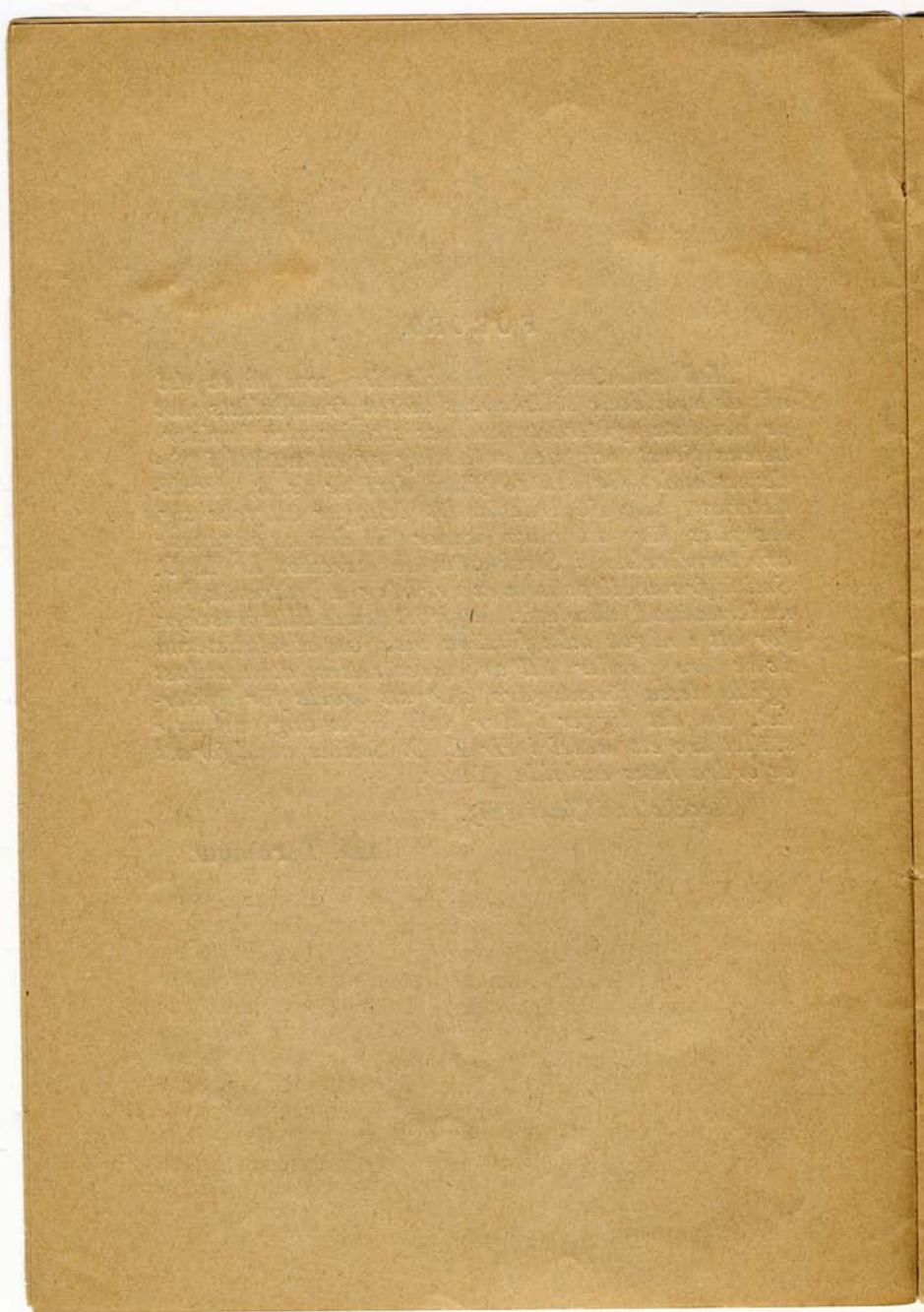
B 1908/44

FÖRORD.

Med anledning af det klander, som på en del af de nybildade sällskapens möten framkallats mot de absoluta nykterhetsvärnernas sträfvanden i nykterhetens tjänst, och med anledning af en artikel i Fäderneslandet för den 18 Juni, deri de »s. k. absolutisterna», som Fäderneslandet behagar uttrycka sig, beskyllles för att vara fiender till den nu pågående arbetarerörelsen i Stockholm, då deremot hr L. O. Smith framhålles såsom en verklig arbetarevän, har undertecknad, absolutist, utgifvit denna lilla broschyr, för att i någon mån försöka visa, att absolutisterna icke äro fiender till arbetarerörelsen, utan endast ogilla dessa föreningars sätt att arbeta för nykterhet, då det ligger i klar och öppen dag, att de i stället äro ett medel i Hr L. O. Smiths hand för att befordra hans enskilda planer.

Stockholm i Juni 1883.

Alb. Törnblom.



Bland de rörelser, som på senare tider uppstått i vårt land, intager utan tvifvel nykterhetsrörelsen ett bland de mest framstående rummen och särskildt den del af densamma som benämnes Goodtemplar-orden. Att döma af det förtroende med hvilken densamma omfattats af den svenska arbetaren — den räknar för närvarande 60 å 70,000 medlemmar och tillsammans med andra sällskap som arbeta för absolut nykterhet, torde absolutisternas antal uppgå till minst 100,000 medlemmar — kan man med fullt skäl påstå, att deras arbete krönts med framgång och att de genom sitt arbete visat, att deras mål, rusdryckernas totala utrotande från vårt land, både *kan* och *skall* vinnas.

Hvad är då orsaken till, att de nybildade föreningarne, — de nämligen, som ålägga sina medlemmar att icke förtära något af det bränvin som tillhandahålles på utskänkningsbolagets krogar och magasin, — som också säga sig arbeta för nykterhet, icke sympatisera med absolutisterna?

Jo, orsaken är utan tvifvel den, att dessa sällskap, om också omedvetet, arbeta för ett helt annat syfte än att befordra nykterhet, ty man kan väl icke säga om dessa sällskap att de befordra nykterhet då de endast förbjuda sina medlemmar, att icke förtära Utskänkningsbolagets bränvin, men tillåta dem att köpa och förtära huru mycket som helst af det som försäljes på Fjäderholmarne eller serveras på de s. k. källarne. Jag är af den åsigten, att det bränvin, som tillverkas och försäljes af Skånska spritbolaget, — i hvilket bolag hr Smith eger 900 aktier af 1,000, — har samma dåliga egenskaper som utskänkningsbolagets.

Ett faktum är, att hemsuperiet genom denna rörelse befordrats, och i många hem, der familjefadern tillbringat sin mesta tid på krogen, genom att ingå i någon af de nybildade sällskapen väl upphört med krogbesöken, men i stället köpt bränvin på Fjäderholmarne, som han sedan i sällskap med sina supbröder förtärt i sitt hem, hvilket nu förvandlats snart sagdt till ett helvetets för den stackars hustrun och hennes små barn.

Enligt statistisk uppgift lär antalet fylleriförseelser under Juni månad i år uppgått till 601 mot 569 förlidet år, oaktadt bränvinskonsumtionen å utskänkningsbolagets krogar och magasin i år vid samma tid är ungefär en tredjedel mindre. Hvad kan då vara orsaken till att fylleriförseelserna ökats i stället för att minskats? Jo, utan tvifvel den, att de stop och halfstop bränvin, som hemtats från Fjäderholmarne haft kraftigare veckan derigenom, att arbetaren blifvit mera utsatt för frestelsen att sup sig full, då han haft ett större quantum att tillgå.

Det har framhållits af komiterade för denna rörelse, att Utskänkningsbolaget har till uppgift att »plocka penningarne ur arbetarnes fickor», men jag vill fråga: har arbetaren mer nytta af sina penningar genom att lägga dem på Fjäderholmarne, källare och schweizerier eller på ölkrogarne? Kan andra hvarför komiterade icke lika varmt velat uppmana Stockholms arbetare att »afsky» äfven dessa ställen när de ha till mål att sprida nykterhet och sparsamhet.

Man beskyller absolutisterna för öfverdrift, för ensidighet o. s. v., men jag tror att dessa beskyllningar tryggt kunna kastas tillbaka på dem som icke tyckas ha någon annan uppgift än att klandra allting, som icke är i deras smak. För att taga ett exempel på öfverdrift vill jag nämna n:o 4 af komiterades cirkulär, i hvilket mathållningen å utskänkningsbolagets ställen på det skarpaste klandras och komiterade påstå till och med, att det skulle serveras oklanderlig mat på endast 11 ställen samt dålig, ja

nästan oduglig, på de öfriga 63 ställena. Enhvar, som har den ringaste kännedom om mathållningen å utskänkningsbolagets ställen, måste dock medgifva, om man vill hålla sig till sanningen, att komiterades uppgifter icke till alla delar äro med verkligheten öfverensstämmande. Den som minnes de gamla krog-nästena, som funnos till, innan utskänkningsbolaget kom till stånd, måste ovilkorligen medgifva, att krog-väsendet under det nuvarande bolagets styrelse undergått en betydlig förändring till det bättre, både hvad beträffar snygghet och matsällning, och jag vill uppmana hvarje arbetare att sjelf öfvertyga sig om sanningen af det sagda. Dock måste det medgifvas, att det förut fans några få krogar på hvilka serverades fullt ut lika god, ja, till och med bättre mot än på utskänkningsbolagets ställen, men den sanningen står dock kvar, att krogväsendet i sin helhet undergått en genomgripande förändring till det bättre.

Af hela denna rörelse framgår, att den icke så mycket grundar sig på öfvertygelse om rusdryckernas skadliga och onda inflytande så väl i familjelifvet som på den enskilda individen, som fastmer af ovilja mot utskänkningsbolagets styrelse, en ovilja, som underblåses af komiterade för denna rörelse, hvilka af hr Smith aflönas. Enligt min tanke har rörelsen till uppgift att »stuka» Reymersholmsbolaget, genom att uppegga arbetarne mot krogarna, i hvilket arbete jag, såväl som hvarje sann nykterhetsvän, skulle af alla krafter deltaga, om man icke hade skäl att befara, att vår stad, då dette mål blefve uppnådt, komme att blifva välsignadt med ett nytt, som genom att sälja sitt bränvin billigare skulle åstadkomma så mycket större elände och nöd.

Jag vill icke härmed hafva kastat någon skugga på Stockholms arbetare, som tillhöra dessa sällskap, ty jag har endast velat framhålla det ofvan sagda, för att öppna deras ögon för den sanningen, att de, genom att endast afsäga sig bruket af det bränvin, som försäljes på utskänkningsbolagets krogar och

magasin, i stället för att befordra sitt eget bästa så, som de borde och kunde, befordra ett enskildt intresse.

Jag skall i det följande försöka visa, att hr Smiths nykterhetsifver och intresse för arbetarnes väl icke, hvad jag kan fatta, har sin grund deri, att han skulle ha hvad man kallar »sjukt samvete» vid tanken på den nöd och det elände, de tusentals tårar som fälts af enkor och faderlösa barn, de tusenden en gång kraftfulla män som nedlagts i en förtidig graf på grund af hans verksamhet med detta helvetiska gift, som kallas bränvin, och på hvilken affär han samlat sin förmögenhet. Då är det troligt, att han skulle följt en annan bränvinspatrons exempel, som vid dessa tankar öfvergaf bränvinsaffären och i stället med hela sitt hjerta omfattade nykterhetsvännernas program. Hr Smiths nykterhetsifver har utan tvifvel sin grund deri, att han vill ha arbetarne på sin sida för att genom dem nå sitt mål: Reymerholmsbolagets ruin för att visa, att det fortfarande är *han*, som har magten i sina händer.

Att hr Smith för att kunna nå *sitt* mål, *måste* till en del befordra arbetarens bästa genom understödjandet af konsumtionsföreningars och arbetarebankers bildande m. m. d., är ju en sanning men min åsigt är, att denna del af den nu pågående rörelsens verksamhet just tillkommit, för att hr Smiths mål så mycket säkrare skulle vinnas.

Af de skäl jag i det följands vill framhålla tror jag mig vara fullt berättigad till den förut framkastade förmodan att hr Smith arbetar i eget intresse och ej af intresse för arbetarnes bästa, och om jag biir öfverbevisad om, att ha orätt, skall jag genast taga mina ord tillbaka.

1:o) Då det är en känd sak, att hr Smith bekostar alla utgifter för den nu pågående rörelsen, framkommer nästan utaf sig sjelf den frågan: »Hvad är orsaken till denna hans frikostighet, är det på grund af ifver för nykterhetens befrämjande eller är det af någon annan bevekelsegrund?»

Ja, det beror från hvilken sida man betraktar saken, Fäderneslandet påstår, att det är af intresse för arbetarne som han understödjer dem. Jag är fortfarande af den åsigten, och uttalar den öppet, att hr Smith i första rummet afser att ruinera Reymersholmsbolaget. Och på hvad sätt? Jo, genom att få arbetarne att låta bli utskänkningsbolagets bränvin, när han detta mål, ty han vet allt för väl att det icke egentligen är utskänkningsbolaget som förtjenar på arbetaren, utan staden och den som levererar bränvinet till utskänkningsbolaget. Kanske om hr Smith hade fått leverera af sitt bränvin, att skänkningsbolaget varit det bästa i världen. Ja, hvem vet! I andra rummet, att hvad hr Smith ger med ena handen tager han tillbaka dubbelt med den andra, derigenom att han ovilkorligen fått större omsättning på Fjäderholmarne samt dessutom är det inkonsequent att arbeta för nykterhet på samma gång man fortfarande drifver affärer med denna helvetiska dryck.

2:o) Som vi litet hvar genom tidningarna veta, har hr Smith försökt att få någon annan plats i stället för Fjäderholmarne, der bränvinsrörelsen slutar den 1 november i år, hvarifrån han skulle kunna få sälja sitt bränvin — troligen för att befrämja nykterhet. Först när Brännkyrka kommun afslog hans anbud att betala alla dess utgifter, mot rättighet att der få öppna sin bränvinsaffär, fick man höra talas om att hr Smith hade blifvit en stark nykterhetsvän. Reflexionerna göra sig sjelfva. Kan undra om det hade lyckats hr Smith att från Brännkyrka kommun få utminutera sitt bränvin, om hr Smith då lika ifrigt skulle ha bidragit till arbetarerörelsens befrämjande?

3:o) Det torde kanske intressera Stockholms arbetare att få taga del af det anbud, som hr Smith inlemnade till Stockholms Utskänkningsbolag under den tid han var chef för Vin- och Spirituosabolaget, i hvilket han framhåller sin ljusa idé, att ha lyckats

förskaffa sig ett sorts *starkt vin* (färgadt bränvin?) som skulle med lätthet kunna försälas vid jernvägsstationer och större arbetsplatser. Detta visar tydligen, att han då hade för afsigt att försöka sprida sina varor så mycket som möjligt i den afsigten, att på detta sätt kunna plocka millionerna ur folkets fickor. Cirkuläret lyder sålunda:

Som viner kunna säljas i mindre partier af hvem som helst utan särskild rättighet, så har under de senaste åren billiga viner börjat af den stora allmänheten allt mera konsumeras. De vinsorter som för sin prisbillighet mest användes äro piccardon och körsbärsvin, men då dessa vinsorter äro särdeles svaga, synas de vara mindre lämpliga att af den stora allmänheten konsumeras i ett så kallt klimat som Sverige. Vi hafva därför bemödat oss om att skaffa något billigt och starkt vin som skulle kunna säljas ungefär lika lågt som bränvin och hafva vi deruti lyckats utöfver all förväntan, ty vi äro, såsom synes af bifogade priskurant, i tillfälle sälja verkligt god Sherry för 250 Rdr pr helpipa om circa 187 knr samt portvin för 275 Rdr pr helpipa om circa 200 knr allt från Nederlag inclusive fat, hvilket motsvarar circa 135 öre pr kna oförtulladt eller circa 180 öre förtulladt fritt ombord, och säljes samme vin i mindre partier till 2 Rdr pr kna med lånfat.

Vi bedja få fästa Eder synnerliga uppmärksamhet på dessa båda vinsorter, som äro i förhållande till sitt ovanligt låga pris särdeles goda, vi våga försäkra att viner af lika god kvalitet hos alla andra äro högst betydligt dyrare.

Ehuruväl vi endast för kort tid sedan utsände prover af dessa viner hafva vi redan sålt betydliga partier och vi måste tillstyrka hvar och en att skyndsammast requirera något mindre quantum som prof, samt derefter före första September insända sina vinterordres, på det att vi må hinna före vinterns inträdande hitfå tillräckligt quantum deraf. Då svenskt Portvin och Sherry, som i priskuranta noteras circa 1 Rdr pr kanna högre, är vida sämre än dessa utländska äkta viner, som vi lyckats komma öfver till ett ovanligt lågt pris, genom att i förs'a hand extra kontant inköpa stora partier, så förmoda vi att högst betydlig afsättning skall hastigt ernås, synnerligast som minutförsäljning häraf är aldeles fri och försäljning således möjlig vid alla jernvägsbyggnader och andra större arbetsföretag, och som varan kan erhållas från Nederlag, att i mon af behof förtullas, behöfver man icke derå nedlägga så stora summor,

Se der, med hvilken välvilja han omfattade arbetarens intressen.

4:o) Sedan det först bildade Reymersholmsbolaget blifvit upplöst, bildades ett nytt, hvori hr Smith

under cirka två års tid var största delegaren. Han egde der 600 aktier utaf 1,000. Under den tiden hörde man aldrig omtalas att hr Smith kände sig obehagligt berörd af att Stockholms utskänkningsbolag årligen skänkte till det gynnade Reymersholmsbolaget 450,000 kronor, utan tog i stället med godt samvete emot $\frac{6}{10}$ -delar af denna vinst, eller lejonparten af densamma. Det var först sedan hr Smith afgått som aktieegare i bolaget och sedan hans nya leveransanbud af utskänkningsbolaget afslagits, som han framkom med sitt cirkulär, hvori han framhöll, att Utskänkningsbolaget, genom att köpa sitt bränvin af det ännu en gång ombildade Reymersholmsbolaget, årligen beröfvar staden 450,000 kronor.

Jag inför här ett kort utdrag ur en skrifvelse till hrr stadsfullmäktige, hvilket visar, hur det förhåller sig med dessa 450,000 kronor.

Med hänseende till allt detta och då Vinbolaget just vid den tidpunkten visste att genom lockmedlen af ytterligare prisedsättning å bränvinet samt löften om presenter af portvin åt kunderna förläna sin konkurrens med Utskänkningsbolaget en ur sedlig synpunkt nästan olidlig karakter, ansåg Styrelsen sig handla i Stockholms kommuns välförstådda intresse, då den, efter långvariga och vidlyftiga underhandlingar, den 20 Jan. 1879 med Reymersholms Spritförädlingsbolag träffade det aftal, på grund hvarsf detta bolag, sedan det samma dag inköpt Reymersholms spritfabrik, från den 10 Febr. 1879 till den 1 Okt. 1880 ensamt levererade Utskänkningsbolagets hela bränvinsbehof.

Det är nu detta aftal, som hr Smith, vid jämförelse med Vinbolagets ofvanomförmälda anbud af den 11 Sept. 1878, finner hafva i ren förlust kostat Stockholms kommun 30 öre kannan, d. v. s. efter en årsomsättning af 1,500,000 kannor, 450,000 kronor om året. Vi skola längre fram visa att denna hr Smiths beräkning utgår från ett hufvudantagande, som icke har sannolikhet för sig, och att den därför icke förtjänar tillit. Men redan här vilja vi påpeka hurusom, om man och ställer sig å hr Smiths utgångspunkt, beräkningen i allt fall lider af stora fel. Å ena sidan har nemligen hr Smith utlemnat två faktorer, hvilka bort medtagas deri, nemligen dels den förlust af 54,000 kronor, kommunen, såvida hr Smiths till bolaget till bolaget angifna anbud a't få öfvertaga leverantörernas skyldigheten med det vilkor, att Vinbolaget utan afgift skulle få sälja viner och utländsk spirituosa oaktadt lagen uttryckligt stadgar att afgift

till kommunen för sådan rörelse skall erläggas, årligen skall lidit genom antagande af Vinbolagets anbud, och dels den i aftalet stipulerade skyldigheten för Reymersholmsbolaget att gälda de 45,000 kronor, hr *J. E. Björk* af Utskänningsbolaget betingat sig för nedläggande af sin utskänningsrättighet här i staden; å andra sidan har han medtagit en annan faktor, som bort vara utelemnad. Hr Smiths uppgift om att aftalet tillerkände Reymersholmsbolaget 5 procents försäljningsprovision å allt, som blefve såldt å bränvinsmagasinen, är nemligen en fantasiskapelse, till hvilken han förmodligen funnit stoff deruti, att Reymersholmsbolaget enligt aftalet skulle, mot godtgörelse från Utskänningsbolagets sida, bekosta magasinens belysning, uppvärmning, renhållning och möblering, tillhandshålla alla för rörelsen nödiga kärl och andra requisita såsom kork, sprund, etiketter o. d., aflöna de personer, som verkstälde varornas inmätning åt kunderna, och vidkännas all minskning, som under varornas qvarliggande å magasinet uppkomne, denna minskning måtte nu vara föranledd genom spillning, leakage, afdunstning eller hvilken annan orsak som helst. Den godtgörelse härför, Reymersholmsbolaget enligt aftalets femte punkt hade att månadsvis utfå och som ju i sjelfva verket var en återbetalning af utlagda förskott, egde följaktligen icke det ringaste samband med detta bolags pris för bränvinet och bör derföre helt och hållet lemnas ur räkningen då detta pris skall jämföras med Vinbolagets.

Någon skulle kanske häremot vilja invända att den ifrågavarande godtgörelsen möjligen var alldeles för hög och sålunda åtminstone delvis, utgjorde en förklädnad för en ytterligare vinst på Utskänningsbolagets bekostnad. Vi kunna då upplysa att, fastän hr Smith uppgifvit den till fem procent å försäljningspriset för hvarje å magasinens föryttrad kanna och således till minst 12 öre kannan eller 90,000 kronor årligen, den i sjelfva verket icke utgjort mer än dels 8 och dels 4 öre å hvarje sådan kanna, samt att Reymersholmsbolaget, som efter denna beräkningsgrund, fick under loppet af 1880, hvilket år godtgörelsen nått sitt högsta belopp, uppbära 53,710 kr. 56 öre, det året å andra sidan bestred följande utgifter för de 27 magasinerna:

Aflönningar åt 37 särskildt för magasinerna anställda biträden äfvensom en kontrollant öfver dessa	36469 ⁷⁵⁰ .
Bränsle och lyse	4084 ¹⁸⁰ .
Spillning, bortmätning, leakage och afdunstning m. m. d.	5616 ¹⁶⁰ .
Ränta och amortering å magasininventariernas senast bokförda värde	2249 ¹⁸² .
Kork, sprund, sprundduk, etiketter, bindgarn, brandförsäkring, renhållning, reparationer m. m.	6208 ¹⁶ .

eller tillhops Kr. 54628³⁴

Någon anledning att dessa utgifter skulle kunna hafva bestridits för billigare pris, om Utskänningsbolaget skulle haft bestyret dermed, är icke för handen och det visar sig således att anordningen, långt ifrån att tillskynda Utskänningsbolaget någon förlust, tvärt-

om åstadkommit en direkt besparing. Men den har dessutom medfört fördelar, hvilka icke precis låta uträkna sig i penningar: den hafva lupit till följd af att brännvin, då det någon tid kvarlegat å magasinerna, undergår färgförändringar, hvilka visserligen icke inverka å dess smak, men förefalla de flesta köpare miödre tilltalande, och med hänseende härtill icke längre är säljbart, utan måste omdestilleras; den har vidare befriat bolaget från alla utgifter för kontroller till upptäckande af undermål och för undersökningar om huru dylikt i det ena eller andra fallet uppkommit; och den har slutligen möjliggjort en enkelhet, öfverskådlig och tillförlitlighet i bokföreningen, som derförutan icke stått att vinna.

Vi tro oss nu hafva ådagalagt att de belopp, hr Smith förmenar hafva blifvit bortskänkta genom aftalet af den 20 Jan. 1879, böra minskas först med de 45,000 kronor, som åtgingo till inlösen af hr Björcks utskänkingsrättighet, vidare med de 54,000 kronor om året, hvilka omförmäls å föreg. sida, och slutligen med de 90,000 kronor om året, hr Smith behagat räkna såsom försäljningsprovision. Villigt medgifvas att äfven den skilnadssumma, som efter dessa afdrag, står åter — på papperet —, är tillräckligt hög för att, om den fått sin motsvarighet i verkligheten, kunna rätfärdiga hr Smiths omdöme om aftalets skadlighet för Stockholms kommun. Men skulle den väl hafva fått en sådan motsvarighet? Vid besvarandet af den frågan röra vi oss icke längre med fakta, utan gå in på sannolikheternas mark, men tro att den utredning, vi äfven på det området äro i tillfälle att förebringa, skall vara tillfylllestgörande.

Vi erinra att det underpris, hvartill Vinbolaget erbjöd det absolut rena brännvinet, uttryckligen uppgafs härröra från hr Smiths löfte att ersätta bolaget de 10 öre pr kanna, detta ovilkorligen måtate från ett eller annat håll skaffa sig för att kunna stå ut med nämnda pris, och vi hemställa på samma gång om icke denna hr Smiths frikostighet, som ju skulle kostat honom cirka 150,000 kronor om året, var alltför kolossal för att icke hos hvar och en redan i första ögonblicket väcka misstro och, vid närmare eftertanke, göra intrycket af ett lockbete, hvars dyrhet mycket lätt kunde betäckas, ja mer än betäckas genom stegring af råvarans börspris? — och härmed äro vi inne på ett nytt kapitel.

Af det ofvan sagda torde tydligen framgå, utan att behöfva framdraga flera skäl, att hr Smith arbetar i sitt eget intresse genom att understödja den nu pågående arbetarerörelsen, och jag får kanske för undvikande af missförstånd framhålla, att denna lilla skrift icke har till uppgitt att motarbete arbetarerörelsen, ty den bör hvarje svensk arbetare önska lycka och framgång, men den är afsedd att

försöka visa att hrr arbetare bättre kunde befordra sitt *eget* bästa om de beslutade att icke förtära *något* slags bränvin och derigenom stukade *alla* bränvinspatroner och bolag, hvilket beslut utan tvifvel skulle helsas med jubel af hela vårt land.

Någon torde kanske vid genomläsandet af dessa rader, få den tanken, att jag skulle hålla utskänkingsbolaget om ryggen, men till svar derpå vill framhålla, att jag, såsom absolutist, lika mycket är fiende till deras verksamhet som till hr Smiths, men jag har velat framhålla den *sanningen* , att hr Smith, hvars mål utan tvifvel är och har varit att ensam få idka bränvinshandteringen inom Stockholms stad, *vill använda Stockholms arbetare såsom medel i sin hand tills han vuunit sitt mål* , och att man af den orsaken både i tal och skrift vill väcka misstro och afvoghet mot de verkliga nykterhetsvännerna.

Jag får upplysa, att jag i början af denna rörelse hade helt andra tankar om hr Smiths nykterhetsverksamhet, men sedan jag genom undersökningar kommit till de i denna skrift uttalade åsigtar, har jag icke tvekat att offentliggöra desamma, i den förhoppning, att Stockholms arbetare genom att *sjelfva* hvar för sig söka sanningen skola komma till det resultatet, att absolutisterna *icke* äro fiender till den nu pågående arbetarerörelsen, utan att *de* genom att bland arbetarne sprida *absolut* afhållsamhet från *allt* bränvin och genom att öppna deras ögon för sanningen äro deras *verkliga* vänner.

Det förefaller mig dessutom underligt att Fäderneslandet som gjort sig känd för att på det kraftigaste föra arbetarens talan, kunnat påstå någonting så hufvudlöst, som att absolutisterna skulle vara fiender till arbetarens bästa och icke nog med detta utan framhåller i stället hr Smith som arbetarens *bästa vän* , oaktadt det är allom bekant att hr Smiths fabriker äro i ständig verksamhet för tillverkandet af det gift som hrr bränvinspatroner använda som ett medel att beröfva den svenska arbetaren cirka 22,000,000 kr. årligen.

Ja, vid tanken på det nyss sagda, kan med skäl tillämpa den gamla satsen: "*Gud bevare oss för våra vänner*".

Till sist vill jag på det hjertligaste uppmana Stockholms arbetare att som en man besluta sig för att afsky *alla* berusande drycker och I skolen genom ett sådant beslut få ännu större kraft att fortgå på den bana I redan beträdt. Jag hoppas att Stockholms arbetare vill hafva öfverseende med de bristfälligheter som framsticka här och der, men varen öfvertygade om, att afsigten med denna skrifts utgifvande endast afsett arbetaren sanna väl. Jag vet väl, att en storm af ovilja från flera håll utan tvifvel skall komma mig till del, men jag skall blifva rikligen belönad för mina ringa bemödanden, om Stockholms arbetare genom att *sjelfva* söka sanningen komme till den åsigten, att de genom att på sin fana skrifva *Enighet, Absolut Nykterhet och Gudsfruktan* bäst och säkrast skulle nå sitt stora och ädla mål: *Att på ett praktiskt sätt förbättre sin i många afseenden tryckta ställning.*



